

Asistan Platformu: Asistan Gözüyle Uzmanlık Eğitimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Dr. Ali ASAN

Pamukkale Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Denizli

Tıpta Uzmanlık Tüzüğünde asistan; tıp uzmanlık ana veya yan dallarının birinde uzman olarak yetiştirilmek amacıyla, özel mevzuat hükümleri çerçevesinde öğrenim, eğitim, araştırma ve uygulama yapmak üzere atanan tıp doktoru olarak tanımlanmaktadır.

Uzmanlık; uzmanlık eğitimi öğrencisine/asistanına rehberlik ve gözetim altında sunulan organize eğitim programıdır; bir yandan hastaların güvenli ve uygun sağlık hizmeti almaları garanti altına alınırken öte yandan asistanların mesleki ve kişisel gelişimini sağlar.

Asistanlar uzmanlık eğitimi süresince hastalara sağlık hizmeti sunumunda sorumluluk alır, klinik deneyim, bilgi ve becerilerini geliştirirler.

Eğitim kalitesi ile sağlık hizmeti kalitesi arasında uygun bir denge oluşturulması şarttır. Eğitim hedefleri ile asistanlar tarafından sunulan sağlık hizmetlerinin ağırlığı çelişmemelidir. Uzmanlık eğitimi genellikle, yaşama geçirilebilen yapılandırılmış bir programdan yoksun olarak gerçekleşmektedir. Çoğu kez eğitim programının amaçlarını gerçekleştirmeye izin vermeyecek kadar uzun ve yoğun olan sağlık hizmetinde, asistanlar yalnız çalışmakta, uygun gözetim ve yardım alamamaktadır. Çalışma ortamının ve eğitim programının fiziki alt yapısı genellikle yetersizdir. Özellikle ülkemizde uzmanlık eğitiminde karşılaşılan temel sorun, ilgili yasal mevzuatın ve uzmanlık eğitim finansmanının yetersizliğidir. Bu iki sorun diğer bileşenleri de etkileyerek uzmanlık eğitiminin kalitesini sınırlamaktadır.

Uzmanlık eğitiminde tespit edilen sorunlar:

- Uzmanlık eğitimi öğrencisinin eğitim gereksinimine yeterli dikkatin gösterilmediği aşırı uzun çalışma saatleri
- Kurum ve eğitimi alan birey düzeylerinde eğitimin iyi planlanmamış olması
- Eğiticilerin pedagojik yetersizlikleri
- Eğitici sistemin organizasyonunda yetersizlik
- Akredite eden ve denetleyen mekanizmaların olmaması
- Asistanların araştırma ve kalite gelişim programlarına katılmaları için fırsat ve zamanlarının olmaması

Üniversite hastanelerinde verilen eğitimde öğretim üyesi sayısının ve eğitim altyapısının daha iyi olduğu görülmektedir. Acil girişim sayısının yetersiz oluşu ve görülen hasta çeşitliliğinin ülke gerçeklerini yansıtmaması tespit edilen ana sorunlardır.

Eğitim hastanelerinde bilimsel araştırma olanaklarının kısıtlılığı, altyapı kısıtlılığı, teknik kısıtlılıklar dikkati çekmektedir.

Derneğimizin çabaları ile Danıştay “Enfeksiyon Hastalıkları” ve “Tıbbi Mikrobiyoloji” belirlemesinin hukuki dayanaktan yoksun bulunduğu karar vermiştir. Bununla birlikte laboratuvarı olmayan klinikler önemli bir sorundur. Eğitim standardizasyonu amacıyla laboratuvarı olan Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji kliniklerine rotasyonun zorunlu tutulması gerekmektedir.

Eğitim hedeflerine uygun olarak farklı kurumların eğitim programlarında paralellik sağlamak ve kurumlar arası bilgi ve deneyim alışverişi amaçlarıyla rotasyonlar yapılmalıdır. Rotasyon sistemi eşitlik çerçevesinde ve meslek dernekleri üzerinden olmalıdır. Eğitici rotasyonu da planlanabilir.

Sonuç olarak; eğitimimizde standardizasyon yoktur. Standart bir eğitim programı ilk şart gibi görülmektedir. Rotasyonlar mutlaka olmalıdır. Eğitim programlarında paralellik sağlama, kurumlar arası bilgi ve deneyim alışverişi için akademik afilyasyon önemlidir.